

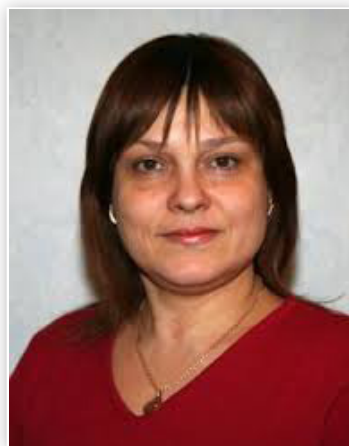

Наталія Петрівна Муранова,
доктор педагогічних наук, професор,
директор Навчально-наукового інституту
інноваційних освітніх технологій
Національного авіаційного університету,
м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-1527-0989>

УДК 378.091:001.895(045)

DOI [https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-3\(78\)-56-62](https://doi.org/10.32405/2309-3935-2020-3(78)-56-62)

Олена Станіславівна Волярська,
професор кафедри базових і спеціальних
дисциплін Навчально-наукового інституту
інноваційних освітніх технологій Національного
авіаційного університету,
м. Київ, Україна

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6812-1154>

ГОТОВНІСТЬ НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ КЛЮЧОВИХ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕНДЕНЦІЙ РОЗВИТКУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Анотація.

У статті розкрито проблеми готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти. Обґрунтовано, що таку готовність науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти потрібно розуміти як прагнення до набуття додаткових професійних знань і навичок професійної реалізації відповідно до суспільних інтересів і потреб, пов'язаних із визначальними характеристиками людського капіталу в інноваційному інформаційному суспільстві. Виокремлено ключові світові інноваційні тенденції розвитку вищої освіти на основі сучасних наукових ідей і педагогічних досліджень на наступні п'ять років: переосмислення сфери діяльності закладів освіти; навчання за модулями та рівнями; просування культури інновацій; зростання фокусу на оцінювання навчальних досягнень; перепроєктування освітнього простору; змішаний формат навчання. Визначено, що результати експериментального дослідження підтвердили гіпотезу дослідження. Розроблено рекомендації для підвищення готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти на державному, регіональному рівнях і на рівні закладів вищої освіти.

Ключові слова: вища освіта; готовність науково-педагогічних працівників; впровадження ключових інноваційних тенденцій; розвиток вищої освіти; освітні інновації; тенденції.

Глобальні зміни, що стрімко відбуваються на всіх рівнях соціальних систем, зумовлюють оновлення суспільно-економічних процесів в Україні, зокрема в системі освіти. Після ухвалення законів України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про освіту» (2014 р.) одним із пріоритетних складників державної системи освіти стає вища освіта [1; 2]. Реалізувати право на її здобуття громадяни країни можуть в умовах формальної, неформальної й інформальної освіти, які держава визнає. Також

держава покликана створювати відповідні умови для їхнього інноваційного розвитку.

Особливістю професійної вищої освіти в розвинених країнах світу на початку XXI ст. є встановлення тісних зв'язків між вищою школою і виробництвом. Проблеми, що викликані науково-технічним прогресом, впровадженням у сферу освіти телекомунікаційних технологій, мобільністю населення, сприяли до розуміння важливості ролі вищої освіти в процесі розвитку кожної

країни. У наукових дослідженнях доведено, що інвестиції в освіту є достатньо обґрунтованими та перспективними, тому що забезпечують розвиток нації [3; 4].

Розвиток системи вищої освіти в постіндустріальних країнах насамперед пов'язаний з постановою й розв'язком завдань щодо доступності освіти, свободи вибору, рівня майбутньої професійної підготовки.

Соціально-економічний аналіз стану та прогнози освітньої галузі свідчать про те, що перспектива розвитку є в тих країн, які мають конкурентоспроможну економіку [5; 6]. Така економіка залежить від кваліфікації робочої сили, яку може підтримувати й удосконалювати лише конкурентоспроможна професійна освіта. Важливо пам'ятати, що сучасний учень, слухач або студент (здобувач освіти) – це дорослий учень, який має власний досвід (професійний, життєвий, особистий) і може усвідомлено приймати рішення щодо власної професійної освіти. На важливості навчання впродовж життя як перспективної світової тенденції розвитку вищої освіти неодноразово наголошувалося в працях зарубіжних й українських науковців [7–10]. Постійне оновлення знань стає необхідністю для людства, яке навчається впродовж життя. Нині це є основним меседжем сучасної вищої освіти та найповніше відображає її тенденції розвитку.

Нині в Україні є всі передумови для комплексного аналізу тенденцій розвитку вищої освіти. Проведено безліч наукових досліджень окремих її напрямів, що значно збагачують педагогічну науку в таких аспектах: виявлення ролі й місця вищої освіти в системі неперервної освіти; позначення взаємозв'язків формальної, неформальної та інформальної освіти в контексті професійної підготовки майбутніх фахівців та їхнього подальшого професійного розвитку; обґрунтування концепцій і стратегій освіти в контексті завдань швидкозмінного інформаційного суспільства. Проте варто зазначити, що цілісна картина щодо готовності науково-педагогічних працівників до впровадження інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти наразі відсутня. Очевидно, що на порядку денному є досягнення національною вищою освітою й освітою дорослих нових якісних характеристик, що відповідають вимогам сьогодення.

Останніми роками питання вдосконалення діяльності закладів вищої освіти (ЗВО) в контексті інноваційного розвитку розглянуто в працях зарубіжних й українських науковців [11–13]. Так, О. Романовський зазначає, що «керівництво науково-педагогічними працівниками в університеті може бути пов'язано з інноваціями, використанням авторських методик, педагогічних та організаторських навичок, творчості, особистих якостей тощо. Ми вважаємо, що особливо важ-

ливо вивчити, як студенти сприймають керівництво науково-педагогічними працівниками, яких науково-педагогічних працівників вони вважають лідерами, як оцінюються їхні якості, оскільки саме на якість навчальної та педагогічної майстерності впливають студенти, які взаємодіють з ними в освітньому процесі» [12, с. 63–64]. Ми погоджуємося з науковцем, що інноваційний розвиток сучасного університету неможливий без плідної співпраці науково-педагогічних працівників і студентів. Також це знайшло підтвердження у праці Дж. Гідден, де висвітлено їхній вплив потенціалу на ефективність діяльності університету [11].

Готовність до інноваційної діяльності науково-педагогічних працівників як показник їхньої здатності нетрадиційно розв'язувати освітні проблеми була предметом досліджень українських науковців: І. Дичківської, О. Пехоти, О. Савченко та ін. Дослідники розуміли її як систему знань, умінь, навичок, особистісних якостей і мотивів науково-педагогічного працівника, який націлений на те, щоб забезпечити ефективність використання нових освітніх технологій у своїй професійній діяльності. Успішність інноваційної діяльності, на думку І. Дичківської, передбачає, що науково-педагогічний працівник усвідомлює практичну значущість різних інновацій у системі освіти не лише на професійному, а й на особистісному рівні [14].

Аналіз наукових досліджень із різних аспектів інноваційної діяльності показав, що розв'язання проблеми готовності науково-педагогічних працівників до впровадження освітніх інновацій у вищу освіту ускладнюється: наявністю суперечностей між державним та соціальним визнанням необхідності впровадження освітніх інновацій у вищу школу й відсутністю обґрунтованого механізму їх впровадження; усвідомленою потребою науково-педагогічних працівників у всебічному професійному самовдосконаленні та недостатньо висвітленими для цього процесу форматами формальної, неформальної й інформальної освіти дорослих.

Мета статті полягає в науковому обґрунтуванні й експериментальній перевірці стану готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти.

Відповідно до мети статті поставлено такі завдання дослідження:

- 1) проаналізувати світові ключові інноваційні тенденції розвитку вищої освіти на основі сучасних наукових ідей і педагогічних досліджень;
- 2) експериментально перевірити гіпотезу дослідження;
- 3) скласти рекомендації для підвищення готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій

розвитку вищої освіти на державному, регіональному рівнях та на рівні ЗВО.

Гіпотеза дослідження ґрунтувалася на положенні про те, що готовність науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти будується на основі такої складової професійної компетентності викладача вищої школи, як організоване набуття додаткових педагогічних знань та навичок професійної реалізації, що спрямована на професійний розвиток відповідно до потреб, пов'язаних із провідними характеристиками конкурентоспроможності фахівців в інноваційному інформаційному суспільстві.

У процесі дослідження використано такі методи: 1) теоретичні: аналітичний метод вивчення наукових теорій (з метою виявлення стану розробленості проблеми, визначення, систематизації й узагальнення підходів учених на різних аспектів окресленої проблеми й формулювання гіпотези дослідження); 2) емпіричні: включене спостереження, вивчення нормативної документації, бесіди, опитування; 3) методи математичної статистики для інтерпретації й унаочнення результатів дослідження.

Дослідження здійснювалося впродовж 2019–2020 рр. й охоплювало такі періоди науково-педагогічного пошуку: 1) *теоретико-організаційний* – вивчення соціально-економічних і педагогічних передумов виокремлення ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти та стану проблеми готовності науково-педагогічних працівників до їх впровадження в її теоретичному та практичному аспектах; 2) *діагностично-констатувальний* – конкретизація наукового апарату експериментального дослідження, його головних напрямів, підготовка діагностичного інструментарію і його проведення; 3) *результативно-аналітичний* – здійснено оброблення, аналіз і систематизацію отриманих результатів дослідження та визначено перспективи подальшого вивчення поставленої проблеми.

У нашому дослідженні характеристика готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти базована на загальних вимогах, що висувають науковці до кваліфікації науково-педагогічних працівників у ЗВО, а також на врахуванні таких узагальнених професійних складників, як *автономність, відповідальність, знання, компетенції, комунікації*.

Автономність і відповідальність науково-педагогічних працівників у вищій школі характеризують як особливу здатність фахівця самостійно розв'язувати задачі та проблеми в навчанні студентів, відповідати за результати власної діяльності, прагнути до постійного професійного й особистісного вдосконалення. З метою якісного забезпечення впровадження ключових інновацій-

них тенденцій розвитку вищої освіти науково-педагогічні працівники мають володіти спеціальними інноваційними знаннями та компетенціями, під якими розуміємо сукупність спеціальних методів, прийомів, технологій і форм навчальної діяльності, якою має володіти кожен науково-педагогічний працівник і науковець в умовах вищої школи. Комунікація науково-педагогічних працівників у контексті впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти базується на визнанні освітніх потреб здобувача, усвідомленні ролі наставника й організатора, що забезпечує освітній процес.

Отже, готовність науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти необхідно розуміти як прагнення до набуття додаткових професійних знань і навичок професійної реалізації відповідно до суспільних інтересів і потреб, що пов'язані з провідними характеристиками людського капіталу в інноваційному інформаційному суспільстві. Вона відображає впровадження освітніх інновацій залежно від особистісних якостей (інтереси, вмотивованість, можливості тощо) і професійних компетентностей науково-педагогічних працівників.

Аналіз стану готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти здійснювався на засадах опитування, проведеного в Національному авіаційному університеті (м. Київ). Загальна кількість респондентів – 106 осіб.

З метою вивчення стану готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти спочатку нами було вивчено нормативну документацію щодо забезпечення її організації та здійснено спостереження за діяльністю респондентів з оволодіння інноваційними формами та методами освітньої діяльності. Для цього нами використано аналіз й узагальнення науково-методичних матеріалів, що регламентують готовність науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти в контексті підвищення професійної кваліфікації. Вивчення документації (нормативних документів, планів роботи університету, навчально-методичного забезпечення підвищення кваліфікації тощо), а також спостереження за проявами готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти в умовах обмеженого освітнього простору навесні 2020 р. довело, що:

1) готовність науково-педагогічних працівників університету до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти як професійна якість потребує вдосконалення в науково-методичному супроводі;

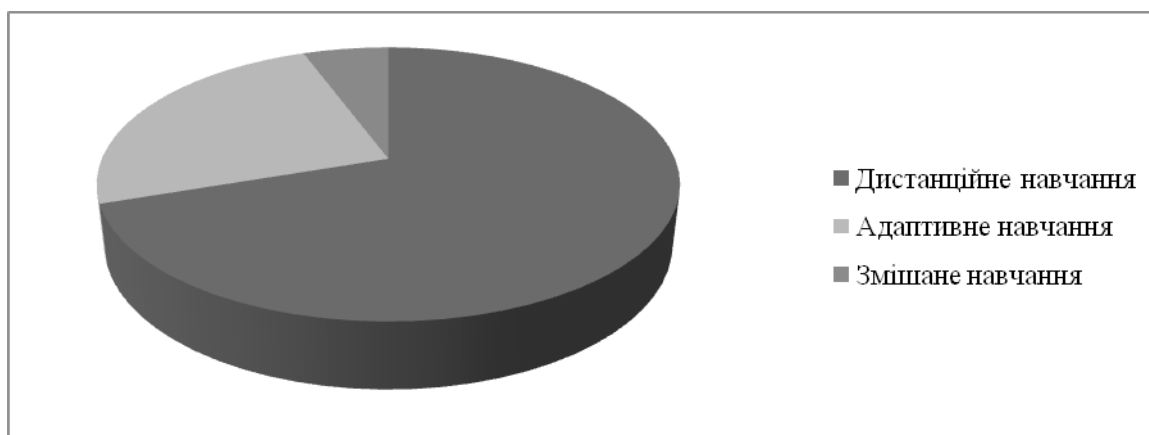

2) організація заходів із формування цієї готовності в університеті у нормативному та фінансовому плані має достатній рівень, але форми й методи, що використовуються у процесі підвищення кваліфікації, переважно не сприяють урахуванню освітніх потреб науково-педагогічних працівників.

У процесі бесід (спілкування у форматі відеоконференції) з використанням навчальної онлайн-платформи Zoom із респондентами наприкінці 2019–2020 навчального року на основі узагальненої оцінки результатів їх самоосвіти нами було виокремлено такі рівні вмотивованості до впровадження у власну професійну діяльність інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти: занадто високий рівень було виявлено у 11 (10,38 %) респондентів, помірно ви-

сокий – у 24 (22,64 %), середній встановлено у 62 (58,49 %) науково-педагогічних працівників, а низький – у 9 (8,49 %). Таким чином, вважаємо що необхідно підкреслити важливість організації й забезпечення самоосвіти науково-педагогічних працівників і проведення контролю за її результатами в контексті складників їхньої готовності до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти.

На питання «Які інноваційні види навчання Ви би використовували у професійній діяльності?» відповіді респондентів поділилися таким чином: адаптивне навчання відзначило 26 респондентів (24,53 %); дистанційне навчання використовували б 74 респонденти (69,81 %); змішане навчання – лише 6 (5,66 %) науково-педагогічних працівників.

Рис. 1. Відповіді респондентів на запитання «Які інноваційні види навчання Ви б використовували у професійній діяльності?»

До перспективних тенденцій розвитку вищої освіти науково-педагогічні працівники Національного авіаційного університету та його відокремлених підрозділів зарахували: 1) співробітництво українських ЗВО з європейськими і світовими університетами – 61 респондент (57,55 %); доступність онлайн-навчання для всіх категорій населення 42 респонденти (39,62 %); зарахування результатів неформальної й інформальної освіти – 3 респонденти (2,83 %).

Таким чином, результати опитування науково-педагогічних працівників ЗВО, бесіди й спостереження за результативністю їхньої професійної діяльності підтвердили наше припущення про те, що готовність науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти формується на основі таких складників професійної компетентності науково-педагогічного працівника вищої школи, як організоване набуття додаткових педагогічних знань і навичок професійної реалізації, що спрямовано на професійний розвиток відповідно до потреб, які пов'язані з провідними характеристиками конкурентоспроможності фахівців в ін-

новаційному інформаційному суспільстві. Стан готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти можна констатувати як недостатній, що потребує корекції на державному рівні, громад й навчальних закладів освіти.

Отримані результати дослідження співпадають з даними міжнародних звітів, які було проведено The New Media Centers [5; 6].

Починаючи з 2002 р., світовий освітянській спільноті пропонуються щорічні звіти, у яких здійснено аналіз впливу інноваційних освітніх методик і технологій на перспективу розвитку системи вищої освіти. Аналізуючи ці звіти за 2017 і 2019 рр. необхідно зазначити, що спостерігається зміння ключових тенденцій щодо прогнозування освітніх перетворень на наступні п'ять років [5; 6]. Так, у звіті «Horizon Report: 2017 Higher Education Edition» акцентовано на таких тенденціях: 1) упровадження культури інновацій; 2) більш досконалі підходи до навчання; 3) доступність онлайн-навчання для всіх категорій населення; 4) зростання доступності й персоналізації оцінювання результатів навчання;

5) перепрофілювання освітнього простору; 6) змішані навчальні проєкти і співробітництво закладів освіти [5]. Ми переконані, що впровадження прогресивних методів навчання потребує культурної трансформації вищої освіти в першій чверті XXI століття. Професійна підготовка майбутніх фахівців у ЗВО має бути перепрофільована на формування у студентів практичних навичок з метою підвищення їхньої конкурентоспроможності на світовому ринку праці й розвитку їхньої професійної кваліфікації.

У звіті «Horizon Report: 2019 Higher Education Edition», який складено 98 експертами, що є світовими лідерами в галузі освіти, представлено шість ключових тенденцій розвитку вищої освіти: 1) переосмислення сфери діяльності закладів освіти; 2) навчання за модулями і рівнями; 3) просування культури інновацій; 4) зростання фокусу на оцінювання навчальних досягнень; 5) перепроєктування освітнього простору (Redesigning Learning Spaces); 6) змішаний формат навчання [6].

Ми погоджуємося з експертами що до довготривалих тенденцій розвитку вищої освіти в наступні п'ять років необхідно зарахувати переосмислення сфери діяльності закладів освіти та навчання за модулями і рівнями. У перспективі ці тенденції вказують на очікувану еволюцію вищої освіти. До середньотермінових, на нашу думку, потрібно зарахувати просування культури інновацій в закладах освіти та зростання фокусу на оцінювання навчальних досягнень. Саме оцінювання навчальних досягнень тих, хто навчається в умовах формальної та неформальної освіти, є важливою проблемою, яку необхідно розв'язувати на державному рівні. Культура інновацій у сфері вищої освіти, на нашу думку, передбачає створення бізнес-інкубаторів, просування технології «віртуального помічника» для навчання різних категорій населення, розвиток партнерських взаємин ЗВО з роботодавцями. Короткотермінові тенденції, на думку світових експертів, ґрунтуються на перепроєктуванні освітнього простору і впровадження змішаного формату навчання. Потрібно підкреслити, що в умовах кризових соціальних ситуацій (обмеження освітнього простору внаслідок поширення захворювань населення) необхідно масштабувати змішаний формат навчання в ЗВО. Наявність таких передових технологічних рішень як дистанційне навчання, онлайн, змішане й мобільне формальне й неформальне навчання є ключовою ознакою успішності та конкурентоспроможності ЗВО. Якщо відсутня ефективна управлінська стратегія з інтеграції цих видів навчання, то можна стверджувати, що в такому ЗВО відсутні перспективи до розвитку.

Головними важливими проблемами, які перешкоджають впровадженню прогнозованих світовими експертами тенденцій розвитку вищої освіти в Україні, на нашу думку, є: відсутність на законодавчому рівні закріпленості спрямованості діяль-

ності ЗВО на формування конкурентоспроможної особистості майбутнього фахівця в умовах світового ринку праці та недостатнє співробітництво ЗВО на глобальному рівні.

Так, співробітництво ЗВО на глобальному рівні, поява змішаних наукових й освітніх проєктів є сучасним трендом розвитку вищої освіти. Потрібно підкреслити, що однією з ключових особливостей університету світового рівня є його здатність до співробітництва на глобальному рівні, тому що глобалізація освіти призвела до появи стратегічних альянсів між університетами на міжнародному рівні. Досягти цього можна, якщо розв'язати проблему масовості та клієнто-орієнтованості сучасної вищої освіти. У ролі прикладу наведемо діяльність відомого в ЄС міждисциплінарного дослідницького проєкту Університету Копенгагена і дослідників із Німеччини, Китаю, США і Данії з питань молекулярного прогнозування ризику на онкологічні захворювання та їх розвиток. Також перспективним дослідно-освітнім альянсом з інституціалізованого співробітництва є альянс з 12 дослідних університетів США: Чиказький університет; Університет Іллінойсу; Університет Індіани; Університет Айови; Мічиганський університет; Мічиганський державний університет; Університет Мінесоти; Північно-Західний університет; Державний університет Огайо; Пенсильванський державний університет; Університет Пердью; Університет Вісконсин-Медісон.

Отже, спостерігаємо, що створюються альянси університетів як однієї, так і різних країн, які допомагають кожному університету стати провідними постачальниками на світовому ринку освітніх послуг.

Вважаємо, що необхідно наголосити на тому, що країни, які прагнуть сформувати розвинене суспільство та конкурентоспроможну економіку, стурбовані необхідністю постійного оновлення знань у працездатного населення, підвищенням кваліфікації співробітників, розширенням можливостей для їхнього професійного розвитку у форматі формальної та неформальної вищої освіти й освіти дорослих. Це питання тісної кооперації ЗВО і виробничих об'єднань та корпорацій, спілок. Одним із таких прикладів необхідно навести співробітництво Starbucks з університетом штату Арізона (США) в розробленні навчальних онлайн-курсів для своїх співробітників. На нашу думку, одним із перспективних викликів системи *lifelong learning* є розробка мотиваційних заходів для навчання не лише студентської молоді, а й фахівців і працівників підприємств, організацій та установ.

Узагальнення результатів наукового пошуку з проблеми готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти в Україні та світі дало змогу дійти таких висновків.

З метою формування конкурентоспроможної особистості майбутнього фахівця в умовах світового ринку праці під час навчання у вищій школі та для підвищення готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти в Україні на державному рівні необхідно створити організаційну структуру з підготовки науково-педагогічних і педагогічних працівників до впровадження в освітній процес цифрових технологій. На сучасному етапі цю функцію частково виконують фахівці департаментів Міністерства освіти і науки України, Міністерства цифрової трансформації України та наукові співробітники Національної академії педагогічних наук України.

На регіональному рівні ми пропонуємо врахувати спроможність децентралізованих закладів і структур урядування забезпечувати організацію й контроль щодо впровадження інноваційних освітніх технологій у сферу вищої освіти і освіти дорослих. Є переконливі підстави вважати, що система освіти України має змінитися, щоб назавжди не відстати від рівня організації системи освіти в розвинених країнах світу.

Таким чином, на рівні ЗВО необхідно визначити, що проблеми у сфері вищої освіти є складними й актуальними. Тому пропонуємо цим закладам розширення автономії для підвищення якості викладання та навчання й упровадження інноваційних шляхів (розвиток дистанційного, змішаного навчання) щодо надання освітніх послуг не лише студентам, а й усім категоріям дорослого населення. Проведене нами дослідження не вичерпує всіх аспектів порушеної проблеми підвищення готовності науково-педагогічних працівників до впровадження ключових інноваційних тенденцій розвитку вищої освіти в Україні та світі. Вважаємо, що в майбутніх статтях доцільно проаналізувати змішане навчання в контексті розуміння його потенціалу та прогресу з метою впровадження в умови вищої освіти та освіти дорослих.

Використані літературні джерела

1. Про вищу освіту: Закон України від 01 лип. 2014 р. № 1556–VII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.
2. Про освіту: Закон України від 05 верес. 2017 р. № 2145–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Global Talent Bridge. Building opportunities for skilled immigrants: a toolkit for ESL practitioners. May 12, 2018. URL: www.globaltalentbridge.org.
4. National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine / Editorial board: V.G. Kremen (head), V.I. Lugovyuy (deputy head), A.M. Gurzhii (deputy head), O.Ya. Savchenko (deputy head). Kyiv: Pedahohichna dumka, 2017. 336 p.
5. NMS Horizon Report: 2017 Higher Education Edition. *The New Media Centers*. 60 p. URL: <https://library.educause.edu/>.

6. EDUCAUSE Horizon Report: 2019 Higher Education Edition / B. Alexander, K. Ashford-Rowe, N. Barajas-Murphy, G. Dobbin, J. Knott, M. McCormack, J. Pomerantz, R. Seilhamer and N. Weber. *The New Media Centers*. 2019. 44 p. URL: <https://library.educause.edu/>.

7. Чугай О.Ю. Професійна підготовка педагогічного персоналу для системи освіти дорослих у США : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2016.

8. Leiserson C.E., McVinney C. Lifelong learning: Science professors need leadership training. *Nature*. 2015. 523(7560), P. 279–281. DOI: <https://doi.org/10.1038/523279a>.

9. Kremen V., Bykov V. Category «space» and «environment»: features model submissions and educational application. *Теорія і практика управління соціальними системами: філософія, психологія, педагогіка, соціологія*. 2013. № 2. 16 с.

10. Lytovchenko I., Ogienko O., Sbruiyeva A., Sotska G. Teaching english for specific purposes to adult learners at university: methods that work. *Advanced Education*. 2018. No. 10. P. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.149741>.

11. Giddens J. Transformational leadership: What every nursing dean should know. *Journal of Professional Nursing*. 2018. No. 34(2). P. 117–121. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2017.10.004>.

12. Romanovskiy O., Reznik S., Chebakova Yu. Teacher leadership at technical university. *Advanced Education*. 2019. No. 13. P. 63–69. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.148316>.

13. Samodumska O.L. Leading subjects of non-formal adult education in Ukraine. *Vědecký časopis Aktuální pedagogika*. 2019. No. 2–3. *Vědecko vydavatelské centrum «Sociosféra-CZ»*. P. 45–50.

14. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.

References

1. *Pro vyshchu osvitu: Zakon Ukrainy vid 01 lypnia 2014 r. № 1556–VII [Law of Ukraine «On Higher Education» of 01.07.2014 No. 1556–VII]*. Retrieved from: <http://zakon2.rada.gov.ua/>.
2. *Pro osvitu: Zakon Ukrainy vid 05 veresnia 2017 r. № 2145–VIII [Law of Ukraine «On Education» of 05.09.2017 No. 2145–VIII]*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>.
3. Global Talent Bridge. (2018). Building opportunities for skilled immigrants: a toolkit for ESL practitioners. May 12. Retrieved from: www.globaltalentbridge.org
4. Kremen, V.G. (Ed.) (2017). National Report on the State and Prospects of Education Development in Ukraine. Kyiv: Pedahohichna dumka. 336 p.
5. NMS Horizon Report: 2017 Higher Education Edition (2017). *The New Media Centers*. 60 p. Retrieved from: <https://library.educause.edu/>.
6. Alexander, B., Ashford-Rowe, K., Barajas-Murphy, N., Dobbin, G., Knott, J., McCormack, M., Pomerantz, J., Seilhamer, R., & Weber, N. (2019). EDUCAUSE Horizon Report: 2019 Higher Education Edition. *The New Media Centers*. 44 p. Retrieved from: <https://library.educause.edu/>

7. Chugai, O. (2016). Profesijna pidhotovka pedahohichnoho personalu dlya systemy osvity doroslyx USA [Professional training of pedagogical staff for the adult education system in the United States]. *Candidate's thesis*. Kyiv, Ukraine.

8. Leiserson, C.E., & McVinney, C. (2015). Lifelong learning: Science professors need leadership training. *Nature*. 523(7560), P. 279–281. DOI: <https://doi.org/10.1038/523279a>.

9. Kremen, V., & Bykov, V. (2013). Category «space» and «environment»: features model submissions and educational application. *Theory and practice of social systems management: philosophy, psychology, pedagogy, sociology*. (2). 16.

10. Lytovchenko, I., Ogienko, O., Sbruieva, A., & Sotska, G. (2018). Teaching english for specific purposes to adult learners at university: methods that work. *Advanced Education*. 10. 69–75. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.149741>.

11. Giddens, J. (2018). Transformational leadership: What every nursing dean should know. *Journal of Professional Nursing*. 34(2). P. 117–121. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.profnurs.2017.10.004>.

12. Romanovskiy, O., Reznik, S., & Chebakova, Yu. (2019). Teacher leadership at technical university. *Advanced Education*. 13. 63–69. DOI: <https://doi.org/10.20535/2410-8286.148316>

13. Samodumska, O.L. (2019). Leading subjects of non-formal adult education in Ukraine. *Vědecký časopis Aktuální pedagogika*. 2–3. 45–50.

14. Dychkivska, I.M. (2004). *Innovatsiini pedahohichni tekhnologii [Innovative educational technologies]*. Kyiv. 352 p.

Muranova Nataliia, Voliarska Olena. Readiness of Research and Teaching Staff to Implement Key Innovative Trends in Higher Education Development.

Summary.

The article is devoted to the problem of readiness of research and teaching staff to implement key innovative trends in higher education development. It is substantiated that the readiness of research and teaching staff to implement key innovative trends in higher education should be understood as the desire to acquire additional professional knowledge and skills in accordance with public interests and needs related to the leading characteristics of human capital in an innovative information society. The following world key innovative tendencies of higher education development on the basis of modern scientific ideas and pedagogical researches for the next five years are identified – rethinking the scope of activities of educational institutions; training by modules and levels; promoting a culture of innovation; increasing focus on academic achievement assessment; redesign of educational space; mixed learning format. It is established that the readiness of research and teaching staff to implement key innovative trends in the development of higher educa-

tion can be stated as insufficient and requiring correction by the government, community, and higher education institutions themselves. It has been found out that the important problems that hinder implementation of trends in the development of higher education in Ukraine, predicted by world experts, are lack at the legislative level of the focus of higher education institutions on the formation of a competitive personality of the future specialist in the global labor market and insufficient cooperation of higher education institutions at the global level. Recommendations have been developed for increasing the readiness of research and teaching staff to implement key innovative trends in higher education development at the national, regional levels and at the level of higher education institutions.

Key words: higher education; readiness of research and teaching staff; implementation of key innovative trends; higher education development; educational innovations; trends.

Муранова Н.П., Волярская Е.С. Готовность научно-педагогических работников к внедрению ключевых инновационных тенденций развития высшего образования.

Аннотация.

В статье раскрыты проблемы готовности научно-педагогических работников к внедрению ключевых инновационных тенденций развития высшего образования. Обосновано, что готовность научно-педагогических работников к внедрению ключевых инновационных тенденций развития высшего образования следует понимать как стремление к приобретению дополнительных профессиональных знаний и навыков профессиональной реализации в соответствии с общественными интересами и потребностями, связанных с ведущими характеристиками человеческого капитала в инновационном информационном обществе. Выделены ключевые мировые инновационные тенденции развития высшего образования на основе современных научных идей и педагогических исследований на следующие пять лет: переосмысление сферы деятельности учебных заведений; обучение в соответствии с модулями и уровнями; продвижение культуры инноваций; рост фокуса на оценку учебных достижений; перепроектирование образовательного пространства; смешанный формат обучения. Установлено, что результаты экспериментального исследования подтвердили гипотезу исследования. Разработаны рекомендации для повышения готовности научно-педагогических работников к внедрению ключевых инновационных тенденций развития высшего образования на региональном уровнях и на уровне высших учебных заведений.

Ключевые слова: высшее образование; готовность научно-педагогических работников; внедрение ключевых инновационных тенденций; развития высшего образования; образовательные инновации; тенденции.